

BECE 2021 QUESTIONS

NOVEMBER, 2021

**GHANAIAN LANGUAGE
Essay And Objective**

1 Hour 45 Minutes

2&1

Name.....

Index Number.....

PB PAGEZ EXAMINATIONS

BASIC EDUCATION CERTIFICATE EXAMINATION (BECE)

**GHANAIAN LANGUAGE
& CULTURE (GA)**

PAST QUESTIONS

NOVEMBER, 2021

GHANAIAN LANGUAGE (GA) 2

PART I

COMPOSITION

[30 MARKS]

1. Ha saji ni akeshwie nes atej ekome pe hetoo. Ohetoo le fale ashé wiemkulibii 150.
 - a. Tsɔɔmɔ bɔ ni ahoɔ niyenii ni osumɔɔ jogbaŋŋ le ahaa.
 - b. Bɔ ni miye nyɛsɛs gbehambɔ le miha.
 - c. Ijmaa wolo oyaha onaanyo ye sukuu krokoo ni ogba le nibii ejwɛ komɛi ye osukuu le he.
 - d. Namɔ obaasumɔ ni otsɔ, tsɔɔlɔ aloo neesifonyo? Ha nibii ejwɛ komɛi ahewɔ.

PART II

COMPREHENSION

[10 MARKS]

2. Kanemɔ sane ni baa nes, ni oha sanebimɔ ni nyiɛ sɛe le fɛe hetoo.

Jata he baye bɔ ni enyɛs eje kpo eya he ko otsii abɔ. Ake maŋtse ye kolooi le eje le, eshibibii le tee, aŋkro aŋkro loo ye kui amlı, ni ameyasra le. Adowa tee, Kpeŋkple, Sɔne ke kooloi krokomei pii tee ameyasra Maŋtse Jata. Etseɛs tsɔ ni ebagbɛ eshwa ake mɔ fɛe mɔ ni eyasrako Jata ye ehela saa le nɔ le, mɔ le sumɔɔ Jata sane.

Kpiŋ eyasrako Jata lolo, shi hu le ebasumɔ ni asusu ake le le esumɔɔ maŋtse le. Kpiŋ ke shishashamɔ shi shia ake eyaasra maŋtse le. Be ni Kpiŋ yashɛ Jata shia le eyose ake kooloi anaji anaa ni bote Jata asa le nɔ le ekuuu sɛe kebaaa. Be ni etao kpojee he kroko kejɛ Jata asa le nɔ ni enaaa eko le efee eyiŋ ake gbee bibioo ko ni ke le wieɔ ni no hewɔ kpaako eyaa eyasra Jata le, ebaaka nakai gbee le ekwɛ.

Kpiŋ enyiɛs naji anaa le sɛe. Moŋ, eyadamɔ samfels le naa ni efilı Jata ye tsu le mli. Be ni ena emaŋtse le ye saa mli le, etse le shi ehereee nɔ. Etse le ekɔŋŋ ni ekefata he, Hei Nii o! Efeɔ mi ake, tamɔ bɔ ni maŋtsemɛi fɛe feɔ keji amewɔ le etseŋ tsɔ ni Nii baawo enane kome nɔ ni ebo waawu! Etse tsɔ, naa Jata nane ye ŋwei ni ebo waawuu! Kpiŋ fiteee be ko kwraa. Ekwɛ fiji.

- a. Be enyiɛ Jata he ye?
- b. Kooloi ni yasra Jata le tsɔɔmɔ ametej enyɛɔ komɛi.
- c. Meni Kpiŋ na, amrɔ ni ebote Jata shia le?
- d. Tamɔ bɔ ni aketsu nii ye sane le mli, meni ji gbee bibioo shishi?
- e. Meni hewɔ Kpiŋ tao kpojee he kroko kejɛ Jata asa le nɔ le?
- f. Negbe Kpiŋ damɔ dani ea Jata le?
- g. Osususo ake kooloi ni amenaji anaa ejeee kpo kejɛ Jata asa le nɔ le, meni ba ameno?
- h. i. Ani ooonyɛ okɛɛ ake Maŋtse Jata jwɛmɔ
ii. Meni hewɔ?

- i. Tamɔ bɔ ni aketsu nii ye sane le mli, meni jig bee bibioo shish?
- j. Wo sane ni okane nee gbei. Gbei le akafafe wiemɔkulibii kpawo.

PART III
LEXIS AND STRUCTURE
[20 MARKS]

- 3. Ha saji ni abibii le fee hetoo. ɿmaa hetoo le ye hetoothamɔ wolo le no.

Kε tsalɔi ni sa atsara sanefai **enyɔnyɔnyɔ** ni baa nee ni ofee ame sanemuu **komekome**.

- a. Mitee jɛmɛ. Minaaa le.
- b. Eyaa sukuu. Ebɛ hewale.
- c. Hɔmɔ miiye gbekenuu le. Eye omɔ ke fɔlɔ.
- d. Mibii le na mi. Mishi shia.
- e. Wɔbaaye kɔmi shwane nee. Wɔbaaye omɔ gbekɛ nee.

Saamɔ ojɔmala saji muji ni baa nee ni ofee ame dabi.

- f. Ameyaa sukuu daa gbi. Sukuu daa gbi.
- g. Sukuu gbekɛ le baajma kaa le wɔsɛɛ otsi.
- h. Yaa ni oyakpa otsɔɔlɔ le fai.
- i. Esa ni ekeke bo.
- j. Nyɛ gbekɛ le amewɔ mra.

ŋmalamɔ sutsɔɔlɔi ni yɔɔ saji ni baa nee amlı le.

- k. Mitsɛ fa gbe fioo ko.
- l. Amewu nu wruduu le.
- m. Ani gbekɛbii fɔji ji ame lo?
- n. Ama kε baa ɿmɔŋ ha akwadu le no.
- o. Tsɔɔlɔ le gba wɔ sane ɿccɔɔmɔ ko.

ŋmalamɔ wiemɔi ni kε wiemɔi ni afolɔ ameshishi le shiɔ kon.

- p. Nuu le hɔɔ etsɔne le.
- q. Ama wu ji Kofi.
- r. Gbekɛbii le ɿmɔ gbi muu fee.
- s. Yoo le ŋa shinaa le.
- t. Amegba abɛku ye gbenta le.

END OF ESSAY TEST

PAPER 2

OBJECTIVE TEST

1. Ƞamɔ Awɔŋ lε onukpa kεŋaa gbekεbii mli.	8. Ashiele ji Aatsoo ejaakε
A. Shwane	A. Ewu bi ni
B. Leebi	B. Ewu naanyo ni
C. Maŋke	C. Ewu ȣa ni
D. Gbεkε	D. Ewu shienye ni
2. Minaoko ji Gamei ȣamɔ.	9. Mitsε nyemι yoo lε feo
A. Afiyeli	A. Minanakansoa
B. Anitsumɔ	B. Mina
C. Agbekε	C. Minyεkwε
D. Aswhane	D. Mishienye
3. Mεebe mli Gamei ȣaa amehe ake ȣɔɔ wala ȣɔɔ wala?	10. Bokwei papa nanakansoa ji Ataa Alabi. Bokwei meni ji Ataa Alabi?
A. Afiyeli be mli.	A. Nii
B. Oshikifɔɔ be mli.	B. Nanadadao
C. ȣmaadumɔ be mli.	C. Nanakankan
D. Fotoliyeli be mli.	D. Nanashishwie
4. Keji obaanyako lε, oke oniji enyɔ lε baata edεŋ.	11. Apasafο.....lε kpa akpaa shi ashaaa.
A. Tsofatsε	A. Shia
B. Okwaafonyo	B. Tsu
C. Gbεnaahielɔ	C. Hebo
D. Nitsulɔ	D. Heshibaa
5. Afɔɔ nine abeku Mɔ.	12. Humi egbaee.....gbεemɔ.
A. Akeyiii	A. Shwuɔ
B. Akεtsɔɔ	B. Gwantεŋ
C. Akεsaaa	C. Jata
D. Akεŋaaa.	D. Gbee
6. Adukwei tseɔ etse nyε	13. Adədɔŋ egbaee.....gbεemɔ.
A. Enanakansoa	A. Enaa nɔ ni anaaa
B. Enaa	B. Etεɔ lε yaka.
C. Enyekwε	C. Yaa eke lε yaa.
D. Eseeho	D. Gbe agbeɔ lε.
7. Ataa Adote feo Lomo nii ejaakε	14. Keji oyε lεle mli lε.....
A. Enye tse ji lε	A. Onuɔ emli nu
B. Enye ke lε tsuɔ nii	B. Oyeɔ emli nii
C. Enye ke lε yaa sɔlemo	C. Oyeɔ emli sane
D. Enye naanyo ji lε	D. Oloɔ emli nu.
	15. Keji onyεee onyemι owo lε.....
	A. Okotaa esaa
	B. Ohaa lε niyenii

- C. Ojuə ehe
D. Okə lə shwəə
16. Biyoo ni ji ejwə lə atseə lə.....
A. Kai
B. Tsotsoo
C. Fofo
D. Ashami
17. Binuu ni afə lə sohaa lə egbi gbəi ji.....
A. Kwashi
B. Kwaoo
C. Kofi
D. Kwaku
18. Keji Ganyo fə haaji yei enyə shwee lə, gbəi ni awə amə ji.....
A. Akwele kə Tawia
B. Akuəkə kə Ago
C. Akuəkə kə Abam
D. Akwele kə Akuəkə
19. Namə pɔtəə gboshinii Gamie yəo?
A. Bienyeməi nii
B. Tsesəə nii
C. Nyəsəə nii
D. Wekuməi nii
20. Dokuyoo ji gbəi ko ni keji anu nujŋ pe etsəə ake.....
A. Okula bi.
B. Gbogbalə bi.
C. Awusa bi.
D. Kpeemə yoo bi.
21. Gbeii ni Gamei woə lə haa anaa enəməi beja.....
A. Bii anə ni eshe
B. Gbopalə bi
C. Afii ni oye
D. Maŋ nə ni ojə.
22. Wiemə Nii mantse etee abɔɔ mli lə, te eshishi?
A. Ekpleke shi.
B. Egbo.
C. Etee kpee
- D. Eyaaye nii.
23. Be feə be ni abaajie afliŋ ye mantse nineshi lə, etsəə ake.....
A. Akpa lə
B. Eyaawo ehe nu
C. Eyaafee nii
D. Eyaatsake ahe lə.
24. Namə wieə mantse naa ye manjaanc?
A. Maŋkralo
B. Maŋnyə
C. Shipi
D. Otсаамə
25. Blema lə mantse sɔɔlɔi neə ateŋ ekome foo yitso keji mantse ko gbo.
A. Kla
B. Agbaafonyo
C. Asafoiatse
D. Blafo
26. Mə ni kwəə mantse səə keji ebe ji.....
A. Shipi
B. Otсаамə
C. Maŋkralo
D. Asafoiatse.
27. Keji ona mə ko ake ayilə ebu eninejurə he lə no tsəə ake.....
A. Eye bem
B. Ena hewalə
C. Awō lə onukpa
D. Eye fə.
28. Blema lə meni okadi ake abele too?
A. Juu
B. Hejələ
C. Mliflimə
D. Bemyeli
29. Abeibe nyɔɔŋ lə mli lə aduawai neə ateŋ ekome fiteə.
A. Manjo
B. Gowa.
C. Akutu.
D. Shɔ.

<p>30. Meni be mli ni keji ata adesa le abaa je lee?</p> <p>A. Maŋke
B. Shwane
C. Gbeke
D. Leebi</p> <p>31. Keji mo ko gbo ye tu naa le, Gamei keo ake.....</p> <p>A. Ete shi
B. Enyɔ
C. Etee aboo mli
D. Efo ehe fioo</p> <p>32. Sabla hesenamoi ne, beja.....</p> <p>A. Ehaa mo yeo fo.
B. Etsoo bulé keha mo ko
C. Ewooo mo ekaa
D. Etsimoo mo see</p> <p>33. Nuŋuamei asabla ji.....</p> <p>A. Akrɔ madeokpoo
B. Kwoŋwa ana wo amia
C. Ana ŋme anaaa te, ana te anaaa ŋme.
D. Dade kotopoŋ</p> <p>34. Keji mo ko jie ehe no fee no ni eye ŋkpai ketee keba le, no tsoo ake.....mo ko.</p> <p>A. Eelomo
B. Eejoo
C. Eesara
D. Eetao.</p> <p>35. Ŋkpaiyeli shishi ji.....</p> <p>A. Yarafeemo
B. Wunjamo
C. Sølemo</p> | <p>D. Tsوفатсумо</p> <p>36. Keji ona mo ko ni baa ma enaa le, te eshishi hu?</p> <p>A. Eeye ohia
B. Eepinj
C. Ekpleke shi
D. Eefee muujoo</p> <p>37. Keji ona yoo nukpa ni efee nidiŋ le tsoo ake.....</p> <p>A. Ebinuu eje mli
B. Ebiyoo wu egbo
C. Agbo ye eno
D. Ebiyoo ejе mli.</p> <p>38. Tsa ajenu nee no kɛgbe naa oblayoo tswaa ke chiŋmei.....</p> <p>A. Ejwe
B. Ete
C. Ekpaa
D. Kome</p> <p>39. No ko ye, la be shishi, shi daa nee.....</p> <p>A. Eedo
B. Eetswa
C. Eewo
D. Eefo</p> <p>40. Ga maŋtse kakalo ni tse sei no fe Ga maŋtsemei krokomei fee ji.....</p> <p>A. Nii Taki Tawia 1
B. Nii Taki Kome 1
C. Nii Taki Obli
D. Nii Taki Yaoboi</p> |
|--|--|